

Försäkringstekniska riktlinjer för Folksam ömsesidig livförsäkring

**Fastställda av Folksam ömsesidig livförsäkrings styrelse den
23 augusti 2011**

Gäller från och med 1 september 2011

Ersätter tidigare försäkringstekniska riktlinjer beslutade 2009-12-16

1. Allmänna regler	3
2. Verksamhet	4
3. Gemensamma riktlinjer	6
3.1 Förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning	6
3.2 Avgiven och mottagen återförsäkring	6
3.3 Principer för hur soliditeten ska tillgodoses samt regler för förlusttäckning i enskild verksamhetsgren	7
4. Traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti.....	7
4.1 Bestämmande av premier	7
4.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar	9
4.3 Återköp och belåning av försäkringar, överföring av försäkringars värde samt byte av förvaltningsform	12
4.4 Fördelning av återbäring	14
4.5 Periodisk utbetalning.....	18
5. Traditionell livförsäkring med villkorad återbäring och fondförsäkring	19
5.1. Bestämmande av premier	19
5.2. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar	19
5.3. Återköp och belåning av försäkringar, överföring av försäkringars värde samt byte av förvaltningsform	22
5.4. Fördelning av återbäring	23
5.5. Periodisk utbetalning	23
6. Individuell sjukförsäkring.....	24
6.1 Bestämmande av premier	24
6.2. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar	24
6.3. Återköp och belåning av försäkringar, överföring av försäkringars värde samt byte av förvaltningsform	25
6.4. Fördelning av återbäring	25
7. Kollektivavtalad sjukförsäkring och övrig kollektiv riskförsäkring	26
7.1 Bestämmande av premier	26
7.2. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar	27
7.3. Återköp och belåning av försäkringar, överföring av försäkringars värde samt byte av förvaltningsform	27
7.4. Fördelning av återbäring	27
8. Grupplivförsäkring, tjänstegrupplivförsäkring och premiefrielseförsäkring grupp	28
8.1. Bestämmande av premier	28
8.2. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar	29
8.3. Återköp och belåning av försäkringar, överföring av försäkringars värde samt byte av förvaltningsform	30
8.4. Fördelning av återbäring	30

1. Allmänna regler

Dessa riktlinjer innehåller principer för försäkringstekniska beräkningar i enlighet med FFFS 2011:15, Allmänna råd om försäkringstekniska riktlinjer och försäkringstekniskt beräkningsunderlag. Ansvarig aktuarie är ansvarig för efterlevnad samt för att arbeta fram och föreslå förändringar av dessa riktlinjer.

Beslut om försäkringstekniska riktlinjer, samt ändringar och avsteg, fattas av styrelsen. Mindre avsteg från riktlinjerna får beslutas av VD och efterrapporteras till styrelsen.

Bolaget äger rätt att ändra försäkringstekniska riktlinjer även för redan tecknade försäkringar om ändringen inte strider mot för försäkringen gällande försäkringsvillkor. Riktlinjer, beräkningsunderlag samt försäkringsvillkor gäller i kombination för försäkringen.

Bolaget ska upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag som innehåller specificerade regler och definitioner. Beslut om försäkringstekniskt beräkningsunderlag fattas av bolagets VD, eller av VD utsedd verksamhetsansvarig, efter förslag från ansvarig aktuarie. I beräkningsunderlaget ska anges vilka antaganden som ska tillämpas för att uppfylla dessa riktlinjer. Beräkningsunderlagets detaljnivå kan anpassas med hänsyn till bolagets verksamhet.

Ansvarig aktuarie ansvarar för den löpande tillämpningen av beräkningsunderlaget, samt för att underlagen är kompletta.

Uppföljning av gjorda antaganden om framtida utfall ska göras minst vart femte år. Ansvarig aktuarie ska rapportera uppföljning skriftligen till VD och styrelsen. Antaganden som varaktigt ger upphov till förluster ska justeras.

2. Verksamhet

Bolaget bedriver följande verksamhet

Tjänstepensionsförsäkring

Livförsäkring

- Traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti
- Traditionell livförsäkring med villkorad återbäring
- Fondförsäkring
- Sjuk- och premiefrielseförsäkring
- Övrig kollektiv riskförsäkring

Övrig livförsäkring

Livförsäkring

- Traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti
- Traditionell livförsäkring med villkorad återbäring
- Sjuk- och premiefrielseförsäkring
- Gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring
- Mottagen återförsäkring

Skadeförsäkring

- Sjuk- och olycksfallsförsäkring

Försäkringstekniska avsättningar beräknas separat för tjänstepensionsförsäkring respektive övrig livförsäkring.

Traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti

Traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti omfattar såväl individuell livförsäkring som kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring.

Försäkring med avkastningsgaranti finns i tre olika former

- Försäkring med avkastningsgaranti där en avtalad förmån beräknas vid försäkringens tecknande eller vid premieinbetalning. (Försäkring med avkastningsgaranti och avtalad förmån)
- Försäkring med avkastningsgaranti där garantin innebär att garantivärdet räknas upp med en garanterad ränta och där en avtalad förmån beräknas då utbetalning startar. (Försäkring med avkastningsgaranti utan avtalad förmån)
- Försäkring med premiegaranti där netto garantiränta är noll. Summan av de förväntade utbetalningarna ska minst motsvara de inbetalda premierna. Om avtalet fullföljs fram till pensionstidpunkten utbetalas minst det garanterade försäkringsbeloppet. (Försäkring med premiegaranti och avtalad förmån)

Traditionell livförsäkring med villkorad återbäring

Traditionell livförsäkring med villkorad återbäring har inte avkastningsgaranti. Kapitalet placeras i värdepapper som valts av bolaget

Fondförsäkring

Fondförsäkring har inte avkastningsgaranti. Kapitalet placeras i värdepapper som valts av försäkringstagaren, eller i vissa fall den försäkrade eller förmånstagaren.

Värdepapper i fondförsäkring förvaras i värdepappersdepåer hos fondkommissionärer. Fondkommissionärerna ska vara godkända av Folksam. Placering kan endast ske i marknadsnoterade värdepapper som är godkända av Folksam.

Individuell och kollektivavtalad sjukförsäkring

Sjukförsäkring ersätter förlorad arbetsinkomst på grund av sjukdom eller olycksfall.

Individuell och kollektivavtalad premiefrielseförsäkring

Premiefrielseförsäkring betalar den avtalade premien för en livförsäkring vid sjukdom eller olycksfall

Övrig kollektiv riskförsäkring

Övrig kollektiv riskförsäkring finns inom ramen för kollektivavtalad tjänstepension och innefattar såväl livsfalls- som dödsfallsförsäkring. Premien fastställs för ett år i taget. Vid försäkringsfall görs en avsättning för periodiska utbetalningar av avtalat belopp.

Grupplivförsäkring och tjänstegrupplivförsäkring

Grupplivförsäkring innefattar ettåriga dödsfallsförsäkringar uppdelat på olika produkter. Grupplivförsäkring tecknas främst av fackliga organisationer. Inom tjänstegrupplivförsäkring finns produkter inom en rad olika kollektivavtalsområden.

Inom ramen för grupplivförsäkring ingår även premiefrielseförsäkring

Sjuk- och olycksfallsförsäkring

I den största försäkringslösningen inom gruppliv, Sjuk- och efterlevandeförsäkring, erbjuds grupplivförsäkring i kombination med produkter som ger ersättning vid arbetsoförmåga och vissa diagnoser. Dessa två produkter redovisas som Sjuk- och olycksfallsförsäkring

Mottagen återförsäkring

Bolaget är återförsäkringsgivare för vissa risker i dotterbolagen Folksam Fondförsäkringsaktiebolag och Förenade Liv Gruppörsäkring.

3. Gemensamma riktlinjer

3.1 Förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning

Utbetalning av försäkringsbelopp ska ske senast en månad efter det att den som gör anspråk på beloppet fullgjort vad som åligger honom/henne. Om det finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning dock inte ske förrän en månad förflutit efter det att en sådan utredning avslutats.

Vid dröjsmål utgår ränta enligt räntelagen. Även om dröjsmål inte föreligger utgår ränta motsvarande referensräntan minskad med två procentenheter från och med den 31:a dagen efter att belopp förfallit till betalning. Referensräntan fastställs av Riksbanken varje kalenderhalvår (9 § Räntelagen). Räntan utbetalas inte om den sammanlagda räntan understiger 0,5 procent av prisbasbeloppet.

3.2 Avgiven och mottagen återförsäkring

Avgiven återförsäkring

Bestämmande av maximalt självbehåll

Bolaget får inte åta sig större ansvarighet för någon verksamhetsgren än att riskkostnaden för egen räkning under ett år med en sannolikhet av högst 0,001 beräknas överstiga summan av

- riskpremieintäkten för egen räkning inkl säkerhetsbelastning som beräknas belöpa på verksamhetsåret,
- verksamhetsgrenens andel av konsolideringsfonden,
- 5 procent av övrig del av konsolideringsfonden.

Val av återförsäkringslösningar och återförsäkrare

Val av försäkringslösningar ska syfta till att principerna för bestämmande av maximalt självbehåll ovan uppfylls. Varje verksamhetsgren ska vid behov omfattas av ett katastrofskydd av tillfredsställande omfattning. Vidare ska en högsta godtagbar enskild liv- och sjukrisk bestämmas. Risker ovanför denna gräns ska återförsäkras automatiskt. Därutöver ska återförsäkring ske fakultativt, varvid VD gör en prövning av om risken ifråga ska accepteras.

Avtal om återförsäkring får endast ingås med återförsäkrare med kreditbetyg A eller högre.

Mottagen återförsäkring

Bolaget kan bedriva mottagen återförsäkring gentemot andra försäkringsbolag inom eller utom koncernen på försäkrings- och affärsmässiga villkor. Återförsäkring sker i första hand av risker i bolagets dotterbolag. Dessa återförsäkras sedan vidare i samma omfattning som bolagets egna risker.

3.3 Principer för hur soliditeten ska tillgodoses samt regler för förlusttäckning i enskild verksamhetsgren

4. Traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti

Denna del inkluderar riktlinjer för tilläggsförsäkring för individull och kollektivavtalad, grundbunden och icke-grundbunden, premiebefrielseförsäkring. Fristående premiebefrielseförsäkring behandlas under Sjukförsäkring.

4.1 Bestämmande av premier

Allmänna regler

Hälsodeklaration och riskbedömning ska föregå tecknande och mottagande av försäkring, där bolaget står försäkringsmässig risk. Riskbedömning kan även göras vid ändringar om ändringen medför utökad försäkringsrisk. Riskbedömning ska ske enligt accepterade riktlinjer och enligt fastställda formulär. Undantag från detta kan beslutas av VD dels i enskilda fall, dels för specificerade grupper av försäkrade där fara för negativt riskurval inte bedöms finnas.

För kollektivavtalad tjänstepension följer regelverket för riskbedömning av ett kollektivavtal, vilket beslutas av avtalsparter.

Risken att avtal upphör i förtid hanteras genom att ett annullationsantagande ingår då antaganden om driftskostnader bestäms.

Antaganden för redan tecknad försäkring får endast ändras där försäkringsavtalet uttryckligen medger att ändring får ske eller efter medgivande av Finansinspektionen.

Antaganden om avkastning

Bolagets långsiktiga antagande om avkastning för nytecknad försäkring ska bestämmas på sådant sätt att bolagets soliditet upprätthålls. Som utgångspunkt vid bestämmande av antagande om avkastning tillämpas räntan på en statsobligation med en löptid som motsvarar ett genomsnittligt nytecknat avtal i bolaget.

Olika antaganden kan göras för olika produkter och verksamhetsgrenar.

För vissa typer av avtal kan ett kortsiktigt antagande om avkastning bestämmas för en kalendermånad i taget.

Antaganden om skattebelastning

Antaganden om skattebelastning ska för nytecknad försäkring beräknas i enlighet med gällande regler för beskattning av livförsäkringsbolag. Belastning för säkerhet och utjämning i tiden får göras.

Vid ändring av beskattningsregler för bolaget ska bolaget kunna förbehålla sig rätten att ändra gjorda antaganden för redan tecknade försäkringar, om dessa berörs av ändringen. Sådana beslut ska fattas av styrelsen. Bolaget är inte skyldigt att acceptera ökning av försäkringsrisk vid omräkningen.

Antaganden om livslängd och dödlighet

Antaganden om livslängd och dödlighet ska relateras till förväntat utfall för det egna försäkringsbeståndet. För att göra uppskattningar kan - utöver uppgifter som tagits fram inom det egna bolaget - även uppgifter inom försäkringsbranschen, annan bransch eller enligt befolkningsstatistik tillämpas. Vid bestämmande av antaganden ska säkerhetsmarginaler tillämpas.

Uppgift om ålder och kön ska beaktas. Även andra faktorer med inverkan på livslängd och dödlighet får beaktas.

Vid kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring och för särskilt avgränsade delbestånd inom individuell livförsäkring får könsneutralitet tillämpas. För engångspremier vid inlösen av livslånga förmånsbestämda ålderspensioner ska dock uppgift om kön beaktas.

Särskild uppdelning mellan livsfallsdödlighet och dödsfallsdödlighet ska göras om inte praktiska hinder föreligger vid tillämpning. Vid kombinerade försäkringar får försäkringen räknas dit den huvudsakligen hör.

Antaganden om sjuklighet (avser tilläggsförsäkring för premiefrielseförsäkring)

Antaganden om sjuklighet ska relateras till förväntat utfall för det egna försäkringsbeståndet. För att göra uppskattningar kan - utöver uppgifter som tagits fram inom det egna bolaget - även uppgifter inom försäkringsbranschen, annan bransch eller enligt befolkningsstatistik tillämpas.

Uppgift om ålder och kön kan beaktas. Även andra faktorer med inverkan på sjuklighet kan beaktas. Utjämning får göras på sätt som bedöms praktiskt och rättvist.

Antagandena avser dels insjuknande, dels sjukfallsavveckling. Ändring av antaganden för redan tecknad icke grundbunden försäkring får göras. Belastning för osäkerhet får göras.

Antaganden om driftskostnader

Belastningen för driftskostnader ska syfta till att frigjorda driftskostnadsbelastningar sammantaget under 10 år efter tecknandet för en enskild försäkring åtminstone täcker bolagets samlade faktiska driftskostnader under denna tidsperiod. Omständigheter som kan leda till olika verkliga driftskostnader mellan olika försäkringar, får beaktas vid bestämmande av belastningar.

Vid beräkning av antaganden om driftskostnader ska hänsyn tas till ett annullationsantagande, som bygger på bolagets aktuella erfarenhet för motsvarande typ av försäkringar. Belastning för osäkerhet vid val av kostnadsantaganden ska göras.

Risker som inte bedöms som normala

Antagandena ska modifieras på sätt som bolaget bedömer skäligt. För kollektivavtalad tjänstepension följer regelverket för riskbedömning av ett kollektivavtal, vilket beslutas av avtalsparter

Optionsrätt

Försäkring får inkludera möjlighet till senare utökning av försäkringsrisk inom vissa givna begränsningar. Om utökning inte sker vid av bolaget på förhand definierade tillfällen ska utökning kunna ske med beaktande av sedvanlig hälsoprövning baserad på den framtida möjliga riskökningen, varvid särskild optionspremie ska tas ut. Vid försäkring där viss optionsrätt av familjescäl ingår i avtalet, behöver inte optionspremie tas ut.

För icke grundbunden premiefrielseförsäkring kan höjningsrätt förekomma, inom vissa givna begränsningar.

4.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Ansvarig aktuarie är ansvarig för de försäkringstekniska avsättningarna.

Tjänstepensionsförsäkring

Den samlade försäkringstekniska avsättningen ska för direkt försäkring utgöra summan av de beräknade försäkringstekniska livförsäkringsavsättningarna för de enskilda försäkringarna. Tillägg kan göras för erforderliga förstärkningar baserat på kollektiva beräkningar. Tilläggen kan avse förstärkningar av gjorda antaganden som inte kan beräknas individuellt.

Livförsäkringsavsättning

Traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti - Avsättning för enskild försäkring

Livförsäkringsavsättning för försäkring med avkastningsgaranti respektive premiegaranti och avtalad förmån utgör skillnaden mellan det förväntade kapitalvärdet av beräknade framtida utgifter och det förväntade kapitalvärdet av förväntade premier. Med beräknade

framtida utgifter menas dels utbetalningar enligt försäkringsavtalen, dels beräknade framtida driftskostnader och avkastningsskatt.

Diskonteringsräntan väljs enligt Finansinspektionens gällande föreskrifter om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar.

Livförsäkringsavsättning för traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti utan avtalad förmån bestäms genom att garantivärdet på försäkringarna räknas upp med den garantiränta som gäller vid beräkningstillfället.

Beräkningarna ska göras med aktsamma antaganden om framtida driftskostnader, skatt och dödlighet. Beräkningarna ska beakta kön vid dödlighetsantagande även i de fall då premien och tekniskt återköpsvärde beräknas med hjälp av könsneutrala antaganden.

Garanterad återbäring

Avsättning för garanterad återbäring ska beräknas på samma sätt som avsättning för enskild försäkring.

Premiefrielseförsäkring

Som livförsäkringsavsättning avsätts inbetalda premier som avser kommande år.

Under tid då sjukfall inte pågår, beräknas kapitalvärdet av framtida utgifter för försäkringarna med hjälp av aktuella antaganden om insjuknande, vilket kan medföra en livförsäkringsavsättning i form av ett nivå tillägg för grundbunden premiefrielseförsäkring.

Avsättning för oreglerade försäkringsfall

Beräkningar för avsättning ska grundas på försäkringstekniskt vedertagna metoder.

Traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti

Fastställda försäkringsfall

Fastställda försäkringsersättningar ska uppskattas till sitt kända belopp med tillägg för återbäring, beräknade utbetalningskostnader och upplupen avtalad ränta enligt försäkringsvillkor.

Okända skador

Avsättning för okända försäkringsfall ska göras med hänsyn till bolagets erfarenhet av positiva och negativa risksummer för inträffade, men i efterhand rapporterade, dödsfall.

Premiefrielseförsäkring

Premiefrielseförsäkring under utbetalning

Beräkning av avsättning ska göras med hjälp av aktuella antaganden om avveckling av sjukfall. Hänsyn ska tas till den försäkrades aktuella ålder och kön, ålder vid insjuknandet samt skadebehandlingskostnader. Särskilda beståndskaraktäristiska, liksom observerbara trender i sjukutvecklingen ska beaktas.

Datum
2011-08-10

Beteckning
Försäkringstekniska riktlinjer

Okända skador

Avsättning för okända försäkringsfall ska göras med hänsyn till bolagets erfarenhet av sjukrisken för inträffade, men i efterhand rapporterade, sjukfall.

Fond för tilldelad återbäring

För kollektivavtalad premiefrielseförsäkring avsätts överskott för tilldelad återbäring i den mån resultatet för verksamhetsgrenen, liksom den ekonomiska situationen för bolaget som helhet, tillåter detta. Beslut fattas av Folksams VD.

Övrig livförsäkring

Den samlade försäkringstekniska avsättningen för direkt försäkring ska utgöra summan av de beräknade försäkringstekniska livförsäkringsavsättningarna för de enskilda försäkringarna. Tillägg kan göras för erforderliga förstärkningar baserat på kollektiva beräkningar. Tilläggen kan avse förstärkningar av gjorda antaganden som inte kan beräknas individuellt.

Livförsäkringsavsättning

Traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti - Avsättning för enskild försäkring

Livförsäkringsavsättning för försäkring med avkastningsgaranti respektive premiegaranti och avtalad förmån utgör skillnaden mellan det förväntade kapitalvärdet av beräknade framtida utgifter och det förväntade kapitalvärdet av förväntade premier. Med beräknade framtida utgifter menas dels utbetalningar enligt försäkringsavtalen, dels beräknade framtida driftskostnader och avkastningsskatt. I förekommande fall tas även hänsyn till beräknade framtida frigörelser av säkerhetstillägg.

Diskonteringsräntan väljs enligt Finansinspektionens gällande föreskrifter om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar.

Livförsäkringsavsättning för traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti utan avtalad förmån bestäms genom att värdet på försäkringarna räknas upp med den garantiränta som gäller vid beräkningstillfället.

Beräkningar ska göras med betryggande antaganden om framtida driftskostnader, skatt och dödlighet. Beräkningarna ska beakta kön vid dödlighetsantagande även i de fall då premien och tekniskt återköpsvärde beräknas med hjälp av könsneutrala antaganden.

Garanterad återbäring

Avsättning för garanterad återbäring ska beräknas på samma sätt som avsättning för enskild försäkring.

Premiefrielseförsäkring

Som livförsäkringsavsättning avsätts inbetalda premier som avser kommande år.

Under tid då sjukfall inte pågår, beräknas kapitalvärdet av framtida utgifter för försäkringarna med hjälp av aktuella antaganden om insjuknande vilket kan medföra en livförsäkringsavsättning i form av ett nivå tillägg för grundbunden premiefrielseförsäkring.

Avsättning för oreglerade försäkringsfall

Beräkningar för avsättning ska grundas på försäkringstekniskt vedertagna metoder.

Traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti

Fastställda försäkringsfall

Fastställda försäkringsersättningar ska uppskattas till sitt kända belopp med tillägg för återbäring, beräknade utbetalningskostnader och upplupen avtalad ränta enligt försäkringsvillkor.

Okända skador

Avsättning för okända försäkringsfall ska göras med hänsyn till bolagets erfarenhet av positiva och negativa risksummer för inträffade, men i efterhand rapporterade, dödsfall.

Premiefrielseförsäkring

Premiefrielseförsäkring under utbetalning

Beräkning av avsättning ska göras med hjälp av aktuella antaganden om avveckling av sjukfall. Hänsyn ska tas till den försäkrades aktuella ålder och kön, ålder vid insjuknandet samt skadebehandlingskostnader. Särskilda beståndskaraktäristiska, liksom observerbara trender i sjukutvecklingen ska beaktas

Okända skador

Avsättning för okända försäkringsfall ska göras med hänsyn till bolagets erfarenhet av sjukrisken för inträffade, men i efterhand rapporterade, sjukfall.

4.3. Återköp och belåning av försäkringar, överföring av försäkringars värde samt byte av förvaltningsform

Allmänna begränsningsregler

Försäkring som innehåller negativ risksumma för något av de liv som försäkras, får varken återköpas, överföras eller belånas. Undantag kan dock göras om risken är låg.

Av villkoren ska framgå att regler för återköp och överföring kan ändras. Sådana ändringar får dock endast ske om de kan anses vara rättvisa gentemot det samlade kvarvarande försäkringsbeståndet.

Överföring av försäkringars värde medges bara efter särskilda av bolaget fastställda regler enligt nedan.

Bolaget har rätt att reducera allokerat överskott som fördelats på enskild försäkring vid överföring eller återköp.

Belåning medges inte från den 1 januari 2006.

Beräkning av återköps-, överförings- och lånevärde

För traditionell försäkring med avkastningsgaranti och avtalad förmån och för traditionell försäkring med avkastningsgaranti utan avtalad förmån beräknas ett tekniskt återköpsvärde med ledning av antaganden enligt Bestämmande av premie.

För försäkring med premiegaranti och avtalad förmån är tekniskt återköpsvärde lika med retrospektivreserven under uppskovstiden.

Vid överföring av försäkrings värde och återköp av en försäkring tas en avgift ut.

Om återköp av försäkringstekniskt överskott tillåts vid partiella återköp ska samma andel av försäkringstekniskt överskott utbetalas som andel av tekniskt återköpsvärde.

Tilläggsförsäkring för premiefrielse saknar återköpsvärde.

Bestämmande av låneränta

Räntan baseras på en generell samhällelig låneräntenivå. Dock får en ränta tas ut som motsvarar den faktiska avkastningen på bolagets tillgångar med ett tillägg för administrativa kostnader, om sådan beräknad ränta skulle bedömas vara högre.

Rätt till överföring av försäkringars värde

För traditionell livförsäkring tecknad från och med 2002-01-01 i Folksam Liv kan försäkringens värde överföras till en ny motsvarande livförsäkring i ett annat försäkringsbolag eller till en ny motsvarande livförsäkring i Folksam Liv, enligt regler som beslutas av VD.

Traditionell, icke kollektivavtalad, livförsäkring tecknad inom f.d. KP Pension & Försäkring från och med 2007-07-01 kan överföras till en ny motsvarande livförsäkring i ett annat försäkringsbolag eller till en ny motsvarande livförsäkring i Folksam Liv, enligt regler som beslutas av VD.

Överföringsrätten omfattar endast försäkringar med positivt återköpsvärde som inte har negativ risksumma. För kollektivavtalade försäkringar kan annat regelverk, beslutat av kollektivavtalsparterna, gälla.

För kollektivavtalade traditionella livförsäkringar gäller att försäkrad som tar tjänst inom EU-administrationen och som tjänar in pension enligt EU: s pensionssystem, har rätt att överföra värdet av sina pensionsrättigheter till detta pensionssystem enligt särskilda bestämmelser i lag.

Bolaget tillämpar för närvarande inte olika principer för kapitalplacering för bestånd med respektive utan överföringsrätt.

Rätt till byte av förvaltningsform till annan försäkringsgren inom Folksam Liv

För försäkring med avkastningsgaranti utan avtalad förmån kan försäkringens tekniska återköpsvärde antingen överföras till traditionell försäkring med villkorad återbäring eller till fondförsäkring, inom ett och samma avtal. Regelverken för rätt till byte av förvaltningsform beslutas av VD.

Vid byte av förvaltningsform till försäkring med avkastningsgaranti utan avtalad förmån tas en avgift ut från garantivärdet för att täcka förändringen i solvenskraven.

Rätt till mottagande av försäkring från annat försäkringsbolag

Bolaget kan motta försäkrings värde som överförs från ett annat försäkringsbolag. Mottagande av värdet på överförd försäkring behandlas som nyteckning när det gäller riskbedömning och avgiftsuttag för försäkringens garantivärde.

Bolagets rätt att kräva återköp

Bolaget ska förbehålla sig rätten att återköpa försäkring vars tekniska återköpsvärde understiger en viss nivå, där nivån sätts med hänsyn till skattelagstiftningen.

Bolagets rätt att överföra en försäkrings värde

Riktlinjer för bolagets rätt att överföra försäkrings värde föreligger inte utöver vad som anges i försäkringsrörelselagen.

4.4 Fördelning av återbäring

Beloppsandel i konsolideringsfonden

Premiebestämda försäkringar

För traditionella livförsäkringar med avkastningsgaranti och avtalad förmån allokeras ett försäkringskapital, retrospektivreserv, enligt contributionsprincipen.

Retrospektivreserven räknas successivt fram med ledning av bolagets erfarenhetsmässiga utfall avseende ränta (återbärränta), skatt, dödlighet, och driftskostnader.

I fördelningen av överskottet får även de enskilda avtalens aktuella duration beaktas. Erfarenhetsmässigt utfall får utjämnas för de olika källorna med olika tillämpade modeller. Om en eller flera källor visar underskott ska även detta beaktas vid beräkningen

För traditionella livförsäkringar med avkastningsgaranti utan avtalad förmån och för traditionella livförsäkringar med premiegaranti och avtalad förmån tillämpas en daglig avkastningsfördelning (inte utjämning).

Principerna för fördelning av återbäring är lika för tjänstepensionsförsäkring och övrig livförsäkring.

Datum
2011-08-10

Beteckning
Försäkringstekniska riktlinjer

Avkastning

Bestämningen av avkastningen (återbäringsräntan) följer av vad som sägs i avsnittet om kollektiv konsolideringsnivå.

Driftskostnad

Tillämpad belastning för driftskostnad ska syfta till att täcka bolagets beräknade faktiska driftskostnader. Belastningar sker genom metoder som syftar till en skälig fördelning av driftskostnader mellan olika grupper av försäkringar och försäkrade.

Belastningarna beslutas av bolagets VD eller av VD utsedd verksamhetsansvarig efter föredragning av ansvarig aktuarie.

Skatt

Tillämpad belastning för skatt ska syfta till att motsvara bolagets skattekostnad för fördelat kapital, med utjämning kalenderårsvis.

Dödlighet

Tillämpade dödlighetsantaganden ska syfta till att motsvara det faktiska dödlighetsutfallet. Utjämning mellan åren får ske.

Sjuklighet (avser grundbunden premiefrielseförsäkring)

Tillämpade sjuklighetsantaganden ska syfta till att motsvara det faktiska sjuklighetsutfallet. Utjämning mellan åren får ske.

Beräkning av tilläggsbelopp

När en försäkring med sparande ska börja betalas ut beräknar Folksam om försäkringen ger rätt till återbäring och i så fall med hur stort belopp. Se Periodisk utbetalning.

Kollektiv konsolideringsnivå

Kollektiv konsolideringsnivå bestäms genom att verksamhetens tillgångar enligt marknadsvärde relateras till summan av det högsta av tekniskt återköpsvärde, retrospektivreserv och prognosreserv för varje enskild försäkring. Ingen försäkring får räknas som tillgång.

Traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti och avtalad förmån

Kollektivavtalad avgiftsbestämd tjänstepension - f.d. KP Pension & Försäkring:

Återbäringsräntan bestäms så att konsolideringsnivån normalt ligger mellan 95 och 120 procent. Målnivå för den kollektiva konsolideringen är 110 procent.

Om konsolideringsnivån överstiger 120 procent vid två på varandra följande kvartalsskiften kan styrelsen bestämma sig för att använda överskjutande belopp till andra pensionsförstärkande ändamål för denna försäkringsgren under förutsättning att det sker på ett sådant sätt att kontributionsprincipen bibehålls. Återställande till en nivå inom intervallet ska alltid ske inom 36 månader.

Datum
2011-08-10

Beteckning
Försäkringstekniska riktlinjer

Om konsolideringsnivån understiger 95 procent vid två på varandra följande kvartalsskiften ska styrelsen besluta om att reallokera. I de fall reallokering sker är målet att den kollektiva konsolideringen ska vara 104 procent efter genomförd reallokering.

Övriga verksamhetsgrenar:

Återbäringsräntan bestäms så att konsolideringsnivån normalt ligger mellan 100 och 120 procent. Målnivå för den kollektiva konsolideringen är 108 procent. Återbäringsräntan kan variera för olika delbestånd.

Om konsolideringsnivån överstiger den övre gränsen eller understiger den nedre gränsen, ska återställande till en nivå inom intervallet ske inom 36 månader. I de fall återställande sker genom reallokering är målet att den kollektiva konsolideringen ska vara 104 procent efter genomförd reallokering.

Traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti utan avtalad förmån

För försäkringar med avkastningsgaranti utan avtalad förmån ska konsolideringsnivån ligga mellan 100 och 110 procent. Om konsolideringsnivån för dessa avtal överstiger den övre gränsen eller understiger den nedre gränsen, ska återställande till en nivå inom intervallet ske inom 36 månader.

Traditionell livförsäkring med premiegaranti och avtalad förmån

För försäkringar med premiegaranti och avtalad förmån är målet att konsolideringen vid varje tidpunkt ska ligga på 100 procent.

Tilldelning av återbäring

Återbäring i form av tilläggsbelopp tilldelas vid utbetalning.

Förmånsbestämda försäkringar

Återbäring kan

- allokeras som ett pensionstillägg för avtalad ålders-, efterlevande- och sjukpensionsförmån som är under utbetalning
- allokeras som avsättningsökning i pensionstilläggsreserven för avtalad ålders-, efterlevande- och sjukpensionsförmån som är under utbetalning (årlig pensionstilläggsuppräknings)
- tilldelas genom premiesänkning under återstående premiebetalningstid för premiedragande försäkringar (årlig fribrevsuppräknings för ålders-, familje- och kompletteringspensionen)
- tilldelas årligen genom fribrevsuppräknings för innehavare av fribrev för ålders-, familje- och kompletteringspensionsförmåner
- tilldelas genom sänkning av årspremien (premierabatt) för ålderspension, efterlevandespension och kollektiv riskförsäkring
- fördelas som företagsanknutna medel om förutsättningarna i konsolideringspolicyn är uppfyllda.

Datum
2011-08-10

Beteckning
Försäkringstekniska riktlinjer

Nivån på pensionstillägg och fribrevsuppräknings ska i normala fall motsvara ett inflationsskydd. Fördelning av överskott fastställs av bolagets VD eller av VD utsedd verksamhetsansvarig efter föredragning av ansvarig aktuarie.

Kollektiv konsolideringsnivå

Kollektiv konsolideringsnivå bestäms genom att verksamhetens tillgångar enligt marknadsvärde relateras till summan av, för varje enskild försäkring, tekniskt återköpsvärde plus beslutade pensionstillägg.

De tillgångar som finns fördelningsbara är totala tillgångar med avdrag för värdesäkringsfonden.

När den kollektiva konsolideringsbufferten överstiger 150 procent vid två på varandra följande kvartalsskiften kan styrelsen besluta att använda överskjutande belopp till andra pensionsförstärkande ändamål för denna försäkringsgren under förutsättning att det sker på ett sådant sätt att kontributionsprincipen iakttas.

När den kollektiva konsolideringsbufferten under två på varandra följande kvartalsskiften understiger 105 procent ska åtgärder vidtas i syfte att höja konsolideringen.

Tilldelning av återbäring

Återbäring i form av pensionstillägg tilldelas vid utbetalning.

Tilldelning av återbäring för kollektivavtalad premiefrielseförsäkring

För kollektivavtalad sjukförsäkring kan återbäring delas ut från tilldelad återbäring i form av premiesänkning.

Garanterad återbäring

För försäkringar med avkastningsgaranti utan avtalad förmån kan uppkommen återbäring tilldelas genom engångspremier (garanterad återbäring). Avsättning för garanterad återbäring betraktas som livförsäkringsavsättning.

4.5 Periodisk utbetalning

Uppkommet överskott är satt under försäkringsteknisk risk under hela försäkringstiden

Premiebestämd försäkring

Tilläggsbelopp på grund av uppkommet överskott under periodisk utbetalning bestäms genom att retrospektivreserven relateras till en prognosreserv. Prognosreserven bestäms med ledning av bolagets aktuella erfarenhet och beräkningsantagandena kan ändras även för försäkringar, vars utbetalningar har påbörjats.

Avkastningsantagande för beräkning av tilläggsbelopp

Bolagets avkastningsantagande bör väljas i syfte att hålla den reala nivån på tilläggsbeloppen konstant över tid.

Antaganden avseende driftskostnader för beräkning av tilläggsbelopp

Belastning för driftskostnader ska syfte till att täcka bolagets beräknade faktiska driftskostnader.

Antaganden avseende skatt för beräkning av tilläggsbelopp

Antagande om skattebelastning ska beräknas i enlighet med gällande regler för beskattning av livförsäkringsbolag.

Antaganden avseende dödlighet för beräkning av tilläggsbelopp

Tillämpade dödlighetsantaganden ska relateras till förväntat utfall för det egna beståndet

5. Traditionell livförsäkring med villkorad återbäring och fondförsäkring

Denna del inkluderar riktlinjer för tilläggsförsäkring för icke grundbunden premiefrielseförsäkring.

5.1. Bestämmande av premier

Allmänna regler

Riktlinjerna överensstämmer, i tillämpliga delar, med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

Val av antaganden om avkastning

I traditionell livförsäkring med villkorad återbäring och i fondförsäkring ingår inte något antagande om avkastning vid bestämmande av premier.

Val av antaganden om skattebelastning

Riktlinjerna överensstämmer med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

Val av antaganden om livslängd och dödlighet

Riktlinjerna överensstämmer, i tillämpliga delar, med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

Val av antaganden om sjuklighet (avser tilläggsförsäkring för premiefrielse)

Riktlinjerna överensstämmer med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

Val av antaganden om driftskostnader

Riktlinjerna överensstämmer med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

Risker som inte bedöms som normala

Riktlinjerna överensstämmer med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

Optionsrätt

Riktlinjerna överensstämmer i tillämpliga delar med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

5.2. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Ansvarig aktuarie är ansvarig för beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna.

Tjänstepensionsförsäkring

Den samlade försäkringstekniska avsättningen för direkt försäkring ska utgöra summan av de beräknade försäkringstekniska livförsäkringsavsättningarna för de enskilda försäkringarna. Tillägg kan göras för erforderliga förstärkningar baserat på kollektiva beräkningar. Tilläggen kan avse förstärkningar av gjorda antaganden som inte kan beräknas individuellt.

Livförsäkringsavsättning

Avsättning för enskild försäkring

Livförsäkringsavsättning för fondförsäkringsåtaganden och för försäkringar med villkorad återbäring, utgörs vid varje tidpunkt av summan av gällande inlösenvärden, justerat med upplupna avgifter och riskpremier,

samt, om följande är större än noll,

det belopp varmed det förväntade kapitalvärdet av framtida risk-, drifts- och skattekostnader överstiger förväntade kapitalvärdet av framtida riskpremier och avgiftsuttag,

Med inlösenvärde för ett fondförsäkringsåtagande vid en specifik tidpunkt menas summan av värdet vid försäljning av innehaven i samtliga fonder i försäkringsåtagandet vid denna tidpunkt. Värdet vid försäljning av innehavet i en fond beräknas som antalet andelar i fonden multiplicerat med den vid försäljningstidpunkten erhållna fondkursen.

Med inlösenvärdet för försäkringar med villkorad återbäring som placeras i värdepapper som valts av försäkringstagarna avses värdet på försäkringskapitalet.

Beräkningarna ska göras med aktsamma antaganden om framtida driftskostnader, skatt och dödlighet. Beräkningarna ska beakta kön vid dödlighetsantagande även i de fall då premien och tekniskt återköpsvärde beräknas med hjälp av könsneutrala antaganden.

Villkorad återbäring

Avsättning för villkorad återbäring ska beräknas på samma sätt som avsättning för enskild försäkring.

Premiefrielseförsäkring

Riktlinjerna överensstämmer med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

Avsättning för oreglerade försäkringsfall

Riktlinjerna överensstämmer i tillämpliga delar med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

Övrig livförsäkring

Den samlade försäkringstekniska avsättningen för direkt försäkring ska utgöra summan av de beräknade försäkringstekniska livförsäkringsavsättningarna för de enskilda försäkringarna. Tillägg kan göras för erforderliga förstärkningar baserat på kollektiva beräkningar. Tilläggen kan avse förstärkningar av gjorda antaganden som inte kan beräknas individuellt.

Livförsäkringsavsättning

Avsättning för enskild försäkring

Livförsäkringsavsättning för fondförsäkringstaganden samt för försäkringar med villkorad återbäring, utgörs vid varje tidpunkt av summan av gällande inlösenvärden, justerat med upplupna avgifter och riskpremier,

samt, om följande är större än noll,

det belopp varmed det förväntade kapitalvärdet av framtida risk-, drifts- och skattekostnader överstiger de riskpremier och avgiftsuttag, som bolaget enligt försäkringsavtalen kan förvänta sig.

Med inlösenvärde för ett fondförsäkringsåtagande vid en specifik tidpunkt menas summan av värdet vid försäljning av innehaven i samtliga fonder i försäkringsåtagandet vid denna tidpunkt. Värdet vid försäljning av innehavet i en fond beräknas som antalet andelar i fonden multiplicerat med den vid försäljningstidpunkten erhållna fondkursen.

Med inlösenvärdet för försäkringar med villkorad återbäring som placeras i värdepapper som valts av försäkringstagarna avses värdet på försäkringskapitalet.

Beräkningarna ska göras med betryggande antaganden om framtida driftskostnader, skatt och dödlighet. Beräkningarna ska beakta kön vid dödlighetsantagande även i de fall då premien och tekniskt återköpsvärde beräknas med hjälp av könsneutrala antaganden.

Villkorad återbäring

Avsättning för villkorad återbäring ska beräknas på samma sätt som *avsättning* för enskild försäkring

Premiefrielseförsäkring

Riktlinjerna överensstämmer med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

Avsättning för oreglerade försäkringsfall

Riktlinjerna överensstämmer i tillämpliga delar med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

5.3. Återköp och belåning av försäkringar, överföring av försäkringars värde samt byte av förvaltningsform

Allmänna begränsningsregler

Försäkring som innehåller negativ risksumma för något av de liv som försäkras, får varken återköpas, överföras eller belånas. Undantag kan dock göras om risken är låg.

Av villkoren ska framgå att regler för återköp och överföring kan ändras. Sådana ändringar får dock endast göras om de kan anses vara rättvisa gentemot det samlade kvarvarande försäkringsbeståndet.

Överföring medges bara efter särskilda av bolaget fastställda regler enligt nedan.

Beräkning av högsta återköps-, överförings- och lånevärde

För fondförsäkringar samt för traditionella livförsäkringar med villkorad återbäring är det tekniska återköpsvärdet lika med inlösenvärdet.

Vid överföring av försäkrings värde och återköp av en försäkring tas en avgift ut.

Tilläggsförsäkring för premiefrielse saknar återköpsvärde.

Bestämmande av låneränta

Belåning medges inte.

Rätt till överföring av försäkrings värde

Riktlinjerna överensstämmer, i tillämpliga delar, med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

Rätt till byte av förvaltningsform till annan försäkringsgren inom Folksam Liv

Värdet på en traditionell livförsäkring med villkorad återbäring eller fondförsäkring kan överföras till en traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti utan avtalad förmån, inom ett och samma avtal. Regelverken för rätt till byte av förvaltningsform beslutas av VD.

Rätt till mottagande av försäkring från annat försäkringsbolag

Riktlinjerna överensstämmer med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

Bolagets rätt att kräva återköp

Riktlinjerna överensstämmer med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

Bolagets rätt att överföra en försäkrings värde

Riktlinjerna överensstämmer med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

5.4. Fördelning av återbäring

Överskott som uppkommer för fondförsäkringsavtal samt för försäkringar med villkorad återbäring fördelas årligen genom justering av tillämpade parametrar för skatt, dödlighet och driftskostnader.

5.5. Periodisk utbetalning

Inför utbetalning kan värdet på försäkringen fördelas på periodiska utbetalningar. Vid fördelningen används antaganden avseende avkastning, driftskostnader, skatt samt dödlighet. Beräkningsantagandena kan ändras, även för försäkringar vars utbetalningar har påbörjats.

Avkastningsantagande för beräkning av belopp att utbetala

Bolagets avkastningsantagande för bör väljas i syfte att hålla den reala nivån på beloppen konstant över tid.

Antaganden avseende driftskostnader för beräkning av belopp att utbetala

Belastning för driftskostnader ska syfte till att täcka bolagets beräknade faktiska driftskostnader.

Antaganden avseende skatt för beräkning av belopp att utbetala

Antagande om skattebelastning ska beräknas i enlighet med gällande regler för beskattning av livförsäkringsbolag.

Antaganden avseende dödlighet för beräkning av belopp att utbetala

Tillämpade dödlighetsantaganden ska relateras till förväntat utfall för det egna beståndet

6. Individuell sjukförsäkring

Denna del innehåller även riktlinjer för fristående premiefrielseförsäkring

6.1 Bestämmande av premier

Allmänna regler

Riktlinjerna överensstämmer i tillämpliga delar med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti .

Premiesättningen följs upp löpande via resultatuppföljning.

Val av antaganden om avkastning

För individuell sjukförsäkring ingår inte något antagande om avkastning vid bestämmande av premier.

Val av antaganden om skattebelastning

För individuell sjukförsäkring ingår inte något antagande om skattebelastning vid bestämmande av premier.

Val av antaganden om livslängd och dödlighet

I individuell sjukförsäkring ingår inte något explicit antagande om livslängd och dödlighet vid bestämmande av premier.

Val av antaganden om sjuklighet

Riktlinjerna överensstämmer i tillämpliga delar med vad som sägs i Traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti. Därutöver kan också yrkesrisk (indelning i yrkesgrupper eller företagsgrupper) beaktas.

Val av antaganden om driftskostnader

Riktlinjerna överensstämmer i tillämpliga delar med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti

Risker som inte bedöms som normala

Riktlinjerna överensstämmer i tillämpliga delar med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti

Optionsrätt

Höjningsrätt kan förekomma, inom vissa givna begränsningar.

6.2. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Ansvarig aktuarie är ansvarig för de försäkringstekniska avsättningarna.

Tjänstepensionsförsäkring

Riktlinjerna överensstämmer, i tillämpliga delar, med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

Övrig livförsäkring

Riktlinjerna överensstämmer, i tillämpliga delar, med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

6.3. Återköp och belåning av försäkringar, överföring av försäkringars värde samt byte av förvaltningsform

Återköp, överföring och belåning medges inte.

6.4. Fördelning av återbäring

Principen för fördelning av uppkommet överskott i individuell sjukförsäkring är reduktion av framtida premier för såväl bestånd som nyteckning.

7. Kollektivavtalad sjukförsäkring och övrig kollektiv riskförsäkring

7.1 Bestämmande av premier

Allmänna regler

Riktlinjerna överensstämmer i tillämpliga delar med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti .

Premiesättningen följs upp löpande via resultatuppföljning.

Val av antaganden om avkastning

För kollektivavtalad sjukförsäkring ingår inte något antagande om avkastning vid bestämmande av premier.

För övrig kollektiv riskförsäkring överensstämmer riktlinjerna i tillämpliga delar med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti .

Val av antaganden om skattebelastning

För kollektivavtalad sjukförsäkring ingår inte något antagande om skattebelastning vid bestämmande av premier.

För övrig kollektiv riskförsäkring överensstämmer riktlinjerna i tillämpliga delar med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti .

Val av antaganden om livslängd och dödlighet

För kollektivavtalad sjukförsäkring ingår inte något explicit antagande om livslängd och dödlighet vid bestämmande av premier.

För övrig kollektiv riskförsäkring överensstämmer riktlinjerna i tillämpliga delar med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti .

Val av antaganden om sjuklighet

För kollektivavtalad sjukförsäkring överensstämmer riktlinjerna i tillämpliga delar med vad som sägs i Traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti.

Val av antaganden om driftskostnader

Riktlinjerna överensstämmer i tillämpliga delar med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti

Risker som inte bedöms som normala

För kollektivavtalad tjänstepension följer regelverket för riskbedömning av ett kollektivavtal, vilket beslutas av avtalsparter.

Optionsrätt

För kollektivavtalad tjänstepension följer regelverket för riskbedömning av ett kollektivavtal, vilket beslutas av avtalsparter.

Bestämmande av premier vid kollektiv riskförsäkring

Premien bestäms varje år och baseras dels på vilka risker som ingår i beståndet, dels på bolagets erfarenhet av tidigare försäkringsfall. Premien beräknas som en procentsats av pensionsmedförande lön eller, för förmånsbestämda försäkringar, som en konsekvens av avtalade förmåner.

7.2. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Ansvarig aktuarie är ansvarig för de försäkringstekniska avsättningarna.

Tjänstepensionsförsäkring

Riktlinjerna överensstämmer, i tillämpliga delar, med vad som sägs i Traditionell Livförsäkring med avkastningsgaranti.

Fond för tilldelad återbäring

För kollektivavtalad sjukförsäkring avsätts överskott för tilldelad återbäring i den mån resultatet för verksamhetsgrenen, liksom den ekonomiska situationen för bolaget som helhet, tillåter detta. Beslut fattas av Folksams VD.

7.3. Återköp och belåning av försäkringar, överföring av försäkringars värde samt byte av förvaltningsform

Återköp, överföring och belåning medges inte.

7.4. Fördelning av återbäring

För kollektivavtalad sjukförsäkring kan återbäring delas ut från tilldelad återbäring i form av premiesänkning.

För sjukpensioner inom ramen för kollektiv riskförsäkring överensstämmer riktlinjerna, i tillämpliga delar, med vad som sägs om förmånsbestämda försäkringar i Traditionell livförsäkring med avkastningsgaranti.

8. Grupplivförsäkring, tjänstegrupplivförsäkring och premiefrielseförsäkring grupp

Denna del innehåller även riktlinjer för sjuk- och olycksfallsförsäkring.

8.1. Bestämmande av premier

Allmänna regler

Anslutning till grupplivförsäkring kan ske på tre olika sätt:

- Obligatorisk anslutning
- Frivillig anslutning genom reservationsmetoden
- Frivillig anslutning genom ansökan/anmälan

Vid anslutning till, respektive ändring av, grupplivförsäkring ska riskbedömning ske enligt accepterade riktlinjer och enligt fastställda formulär. Undantag från detta kan beslutas av VD i enskilda fall.

Förhöjd eller sänkt premie får tillämpas för försäkrade som tillhör vissa återbäringsgrupper. I återbäringsystemet är de försäkrade grupperna indelade i huvudgrupper, med liknande riskprofil.

Ett avtal måste alltid avgränsas så att den försäkringsberättigade gruppen bestäms genom generella regler. Om de försäkrade indelas i kategorier med olika försäkringsbelopp måste varje kategori avgränsas på samma sätt. Bestämmelserna syftar till att för Folksam oförmånligt riskurval förebyggs.

Rabatt kan lämnas enligt särskilda regler till stora, principiellt viktiga, avtal.

Premiesättningen följs upp löpande via resultatuppföljning.

Val av antaganden om avkastning

I försäkringsavtalet ska inte ingå något antagande om avkastning.

Val av antaganden om skattebelastning

För försäkringar som omfattas av premieskatt ska skattebelastning göras på premien.

Val av antaganden om livslängd och dödlighet

Antaganden om livslängd och dödlighet ska relateras till förväntat utfall för det egna försäkringsbeståndet. För att göra uppskattningar kan - utöver uppgifter som tagits fram inom det egna bolaget - även uppgifter inom försäkringsbranschen, annan bransch eller enligt befolkningsstatistik tillämpas. Vid bestämmande av antaganden kan säkerhetsmarginaler tillämpas.

Uppgift om ålder och kön ska beaktas. Även andra faktorer med inverkan på livslängd och dödlighet bör beaktas.

Val av antaganden om sjuklighet

Antaganden om sjuklighet ska relateras till förväntat utfall för det egna försäkringsbeståndet. För att göra uppskattningar kan - utöver uppgifter som tagits fram inom det egna bolaget - även uppgifter inom försäkringsbranschen, annan bransch eller enligt befolkningsstatistik tillämpas. Vid bestämmande av antaganden ska säkerhetsmarginaler tillämpas.

Uppgift om ålder ska beaktas. Även kön och andra faktorer med inverkan på sjuklighet kan beaktas. Vid tilläggsförsäkring för premiefrielse får utjämning dock göras på sätt som bedöms praktiskt och rättvist.

Antagandena avser dels insjuknande, dels sjukfallsavveckling.

Val av antaganden om driftskostnader

Belastningen ska syfta till att täcka försäkringsgrenens faktiska driftskostnader.

Risker som inte bedöms som normala

Vid frivillig anslutning kan i vissa fall så kallad klausul tillämpas.

Optionsrätt

Inte tillämpligt

8.2. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Ansvarig aktuarie är ansvarig för de försäkringstekniska avsättningarna.

Tjänstepensionsförsäkring

Grupplivförsäkring, tjänstegrupplivförsäkring och premiefrielseförsäkring grupp förekommer inte som tjänstepensionsförsäkring.

Övrig livförsäkring

Livförsäkringsavsättning

Vid beräkningarna tillämpas betryggande antaganden enligt Finansinspektionens föreskrifter.

Som livförsäkringsavsättning avsätts premier i flerårsavtal samt inbetalda premier som avser kommande år.

För ersättning vid vissa diagnoser inom Sjuk- och efterlevandeförsäkring görs livförsäkringsavsättning för att täcka det framtida extra premiebehov som uppstår i

fortsättningsförsäkring för den del av försäkringen som avser diagnoser orsakade av sjukdom.

Som livförsäkringsavsättning för premiebefriade avsätts kapitalvärdet av framtida förväntade premier. Som grund för antaganden om sjukavveckling används dels den sjuklighet som observerats i försäkringsbeståndet, dels de olika studier som görs av sjukligheten bland försäkrade och i befolkningen. Belastningen av driftskostnader ska syfta till att täcka försäkringarnas faktiska driftskostnader.

Avsättning för oreglerade skador

Fastställda skador

Avsättning för fastställda skador ska uppskattas till sitt kända belopp med tillägg för beräknade skaderegleringskostnader och upplupen avtalad ränta enligt försäkringsvillkor.

Okända skador

Avsättning för icke fastställda skador ska ske med hänsyn till bolagets statistik och erfarenhet med tillägg för beräknade skaderegleringskostnader. Beräkning ska göras med försäkringstekniskt vedertagna metoder.

Fond för tilldelad återbäring

Överskott avsätts för tilldelad återbäring i den mån resultatet för verksamhetsgrenen, liksom den ekonomiska situationen för bolaget som helhet, tillåter detta. Beslut fattas av Folksams VD.

8.3. Återköp och belåning av försäkringar, överföring av försäkringars värde samt byte av förvaltningsform

Återköp, överföring och belåning medges inte.

8.4. Fördelning av återbäring

Tilldelningen ur fond för tilldelad återbäring till försäkringstagarna ska vara så stor att det innebär en substantiell effekt för försäkringstagarna.